

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την αναθεώρηση διατάξεων του Συντάγματος (κατά τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής)

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Το Σύνταγμα του 1975 και η αναθεώρηση του 1986 έθεσαν τέλος στη μακρά ιστορία συνταγματικής ανασφάλειας, προσφέροντας το σταθερότερο και επιτυχέστερο πολιτειακό και πολιτικό σύστημα από συστάσεως του ελληνικού κράτους. Η αναθεώρηση του 2001, ακολουθώντας αυτή την παράδοση, υπήρξε μια επιτυχημένη προσπάθεια προσαρμογής του Συντάγματος στα νέα δεδομένα ώστε σήμερα η Ελλάδα να διαθέτει ένα από τα πληρέστερα, δημοκρατικότερα και προοδευτικότερα ευρωπαϊκά συντάγματα.

Στόχος της πρότασής μας είναι η ακόμη πληρέστερη διεύρυνση και διασφάλιση των συνταγματικών ελευθεριών. Προς την κατεύθυνση αυτή προτείνουμε τη συνταγματική ενθάρρυνση της κοινωνίας των πολιτών, ως προνομιακού πεδίου για την άνθιση της προσωπικής ελευθερίας, της κοινωνικής αλληλεγγύης και της εναλλακτικής πολιτικής συμμετοχής. Προτείνουμε επίσης στοχευμένες παρεμβάσεις, που αποβλέπουν στην ενίσχυση τόσο της κοινωνικής δημοκρατίας –μέσω ιδίως της κατοχύρωσης ενός εγγυημένου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης– όσο και ορισμένων ευαίσθητων ατομικών δικαιωμάτων.

Στόχος της πρότασής μας είναι, επίσης, η υιοθέτηση ρυθμίσεων που αποβλέπουν στην ουσιαστική αναβάθμιση του κύρους και της αξιοπιστίας των αντιπροσωπευτικών μας θεσμών, τόσο σε τοπικό όσο και σε κεντρικό επίπεδο (Τοπική Αυτοδιοίκηση, Βουλή, Πρόεδρος της Δημοκρατίας), προκειμένου αφ' ενός μεν να διευρυνθεί η νομιμοποιητική βάση τους, μέσω της αναζωογόνησης των διαδικασιών άμεσης συμμετοχής του πολίτη και κοινωνικού ελέγχου, αφ' ετέρου δε να ενισχυθεί ουσιαστικά ο ρόλος τους, ως βάθρων του δημοκρατικού μας πολιτεύματος, με παράλληλη κατοχύρωση μηχανισμών διαφάνειας, διαβούλευσης και λογοδοσίας, σε όλα τα επίπεδα της λειτουργίας του κράτους.

Στόχος μας είναι μία αναθεώρηση που ισχυροποιεί τις ελευθερίες, κατοχυρώνει δικαιώματα και ενισχύει το κράτος δικαίου, αποκεντρώνει τις εξουσίες, συμβάλλει στη λογοδοσία των θεσμών και λειτουργιών της διοίκησης, διαμορφώνει ευρύτερες συναινέσεις και συνθέσεις μέσα από τη διαβούλευση, τη διαφάνεια και τη συμμετοχή.

Ο πολίτης, η διασφάλιση και η διεύρυνση των δικαιωμάτων του είναι για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. η αφετηρία και το επίκεντρο της αναθεωρητικής πρωτοβουλίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Οι υπογράφωντες Βουλευτές, στο πνεύμα των προληχθέντων, προτείνουμε να κινηθεί η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος, σύμφωνα με τα άρθρα 110 του Συντάγματος και 119 του Κανονισμού της Βουλής ώστε να διαπιστωθεί η ανάγκη αναθεώρησης των ακόλουθων άρθρων:

Άρθρο 3 (Ερμηνευτική δήλωση), Άρθρο 5, Άρθρο 12 (παράγραφος 1), Άρθρο 13 (παράγραφοι 2 και 5), Άρθρο

14 (παράγραφος 9), Άρθρο 16 (παράγραφοι 2, 5, 6 και 7), Άρθρο 21 (παράγραφος 3), Άρθρο 32, Άρθρο 33 (παράγραφος 2), Άρθρο 43 (παράγραφοι 2 και 4), Άρθρο 44 (παράγραφος 2), Άρθρο 55 (παράγραφος 1), Άρθρο 59 (παράγραφοι 1 και 2), Άρθρο 68, Άρθρο 73, Άρθρο 79, Άρθρο 90, Άρθρο 101, Άρθρο 102, Προσθήκη Προοιμίου.

Η συγκεκριμένη αιτιολογία και κατεύθυνση των προτεινόμενων αλλαγών έχει ως ακολούθως.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Άρθρο 3 – Ερμηνευτική δήλωση

Είναι αλήθεια ότι υπάρχει και θα υπάρχει ένα θεσμικό έλλειμμα στη λειτουργία του συνταγματικού μας πολιτεύματος όσο δεν αποσαφηνίζεται το ζήτημα των σχέσεων Κράτους και Εκκλησίας στην κατεύθυνση της κατοχύρωσης διακριτών ρόλων. Η ύπαρξη διακριτών ρόλων δεν σημαίνει σε καμία περίπτωση αντιπαλότητα. Ο ιστορικός και κοινωνικός ρόλος της Εκκλησίας είναι σημαντικός και αναμφισβήτητος. Οι αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο είναι αναγκαίες όχι για να μειώσουν το ρόλο της Ορθόδοξης ως ιδιαίτερης συνιστώσας της ιστορικής και πολιτισμικής μας παράδοσης αλλά για να δώσουν τη δυνατότητα, στις συνθήκες της σημερινής εποχής, στην Εκκλησία να ρυθμίσει με σύγχρονους όρους τα του οίκου της και τα της σχέσης της με τους πιστούς με αυτονομία και αποτελεσματικότητα.

Για το λόγο αυτόν προτείνουμε την εισαγωγή ερμηνευτικής δήλωσης στο άρθρο 3 με αντικείμενο την εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου «επικρατούσα θρησκεία» προς την κατεύθυνση της έμφασης των αναγνωριζόμενων ήδη διακριτών ρόλων Κράτους και Εκκλησίας και του πλήρους σεβασμού της θρησκευτικής ελευθερίας και ισότητας.

Άρθρο 5 (Δικαιώματα για τους νομίμως διαβιούντες στη χώρα αλλοδαπούς, εισαγωγή συνταγματικής πρόβλεψης για τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και την Κοινωνία των Πολιτών)

Η εισαγωγή συνταγματικής πρόβλεψης σχετικά με τα δικαιώματα των αλλοδαπών που μένουν νόμιμα στη χώρα μας αποτελεί μία αναγκαιότητα στη νέα πραγματικότητα της παγκοσμιοποίησης. Η Ελλάδα έχει γίνει πλέον μία σημαντική χώρα υποδοχής μεταναστών και οφείλουμε να κατοχυρώσουμε θεσμικά τη θέση τους στην κατεύθυνση της ενσωμάτωσής τους στην ελληνική κοινωνία. Επισημαίνουμε ότι η εισαγωγή ρητής ρύθμισης για τους αλλοδαπούς στο Σύνταγμά μας θα αποτελούσε μία πρωτοποριακή πρόταση και θα ήταν πράγματι μία καινοτομία σε σχέση με τα Συντάγματα άλλων χωρών.

Προτείνεται η εισαγωγή συνταγματικής πρόβλεψης, εν είδει γενικής ρήτρας, που θα αναγνωρίζει ρητά για τους νομίμως διαβιούντες στη χώρα αλλοδαπούς ίσα δικαιώματα με τους Έλληνες πολίτες. Συγκεκριμένα, προτείνεται η εισαγωγή νέας παραγράφου μετά την παράγραφο 2 του άρθρου 5 του Συντάγματος – σε αυτήν ήδη κατοχυρώνεται η προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας όλων όσων βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια, χωρίς ρητή διάκριση ως προς τους Έλληνες πολίτες - στην οποία θα κατοχυρώνεται ότι οι αλλοδαποί που κατοικούν νομίμως στην Ελλάδα θα απολαμβάνουν την ίδια προστασία δικαιωμάτων.

Η ρητή συνταγματική κατοχύρωση της δράσης των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων αποτελεί ένα αίτημα των καιρών.

Ήδη στο υφιστάμενο συνταγματικό πλαίσιο, στο άρθρο 12 του Συντάγματος, αναγνωρίζονται εν γένει οι ενώσεις πολιτών και το δικαίωμα των πολιτών να συνιστούν ενώσεις. Προτείνουμε τη ρητή αναγνώριση και την κατοχύρωση του ενεργού ρόλου και της συμμετοχής των ενώσεων πολιτών στην επιδίωξη κοινωνικών σκοπών για την προώθηση του δημόσιου και ευρύτερου κοινωνικού συμφέροντος, με την προσθήκη παραγράφου στο άρθρο 5, προς την κατεύθυνση της έμφασης στον καθοριστικό ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών, μέσω των Ενώσεων Πολιτών, στη διαμόρφωση του κοινωνικού γίγνεσθαι.

Άρθρο 13 (Κατάργηση της απαγόρευσης του προσηλυτισμού)

Προτείνουμε την κατάργηση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2 σχετικώς με την απαγόρευση του προσηλυτισμού. Η συνταγματική απαγόρευση του προσηλυτισμού δεν αρμόζει σε ένα σύγχρονο κράτος δικαίου και γι' αυτό δεν απαντάται σε καμία άλλη συνταγματική τάξη (βλ. και την πρόσφατη από 29.3.2006 παρατήρηση στην Έκθεση του Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης: «... και μόνη η ύπαρξη των παραπάνω διατάξεων του ποινικού δικαίου ... ασκούν ως μη όφειλαν πίεση σε θρησκευτικές και πνευματικές ομάδες που θα ήθελαν να μοιραστούν τις πεποιθήσεις τους με νόμιμο τρόπο»). Δεν συνάδει με τη γενικότερη, συνταγματικά κατοχυρωμένη, αρχή της ελεύθερης διάδοσης των ιδεών η συγκεκριμένη συνταγματική ρύθμιση. Ο προσηλυτισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την διαπάλη των ιδεών που πρέπει κατά το Σύνταγμά μας να είναι ελεύθερη.

Άρθρο 13 παρ. 5 (Κατάργηση του όρκου) – Άρθρο 33 (όρκος Προέδρου Δημοκρατίας) – Άρθρο 59 (όρκος Βουλευτών)

Προτείνεται η κατάργηση της παραγράφου 5 περί όρκου, ούτως ώστε το ζήτημα να ρυθμίζεται από την κοινή νομοθεσία στο πλαίσιο της θρησκευτικής ελευθερίας.

Αντίστοιχα αναδιαμορφώνονται τα άρθρα 33 (όρκος Προέδρου Δημοκρατίας) και 59 (όρκος Βουλευτών) έτσι ώστε τα πολιτικά πρόσωπα να ορκίζονται στην τιμή και την υπόληψή τους για το σεβασμό του Συντάγματος και των Νόμων και του Δημοκρατικού Πολιτεύματος.

Άρθρο 14 παρ.9

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επιμένει στη διαφάνεια, την πολυφωνία και την αποτροπή της συγκέντρωσης των Μ.Μ.Ε. που διασφαλίζονται στα εδάφια α', β', γ' και δ' της παρ. 9 του άρθρου 14. Προτείνουμε τη συμπλήρωση της παραγράφου με αναφορά στις αρχές της ανεξαρτησίας των Μ.Μ.Ε. από την οικονομική και πολιτική εξουσία αλλά και τη διασφάλιση της πρόσβασης των κοινωνικών και πολιτικών ομάδων με σεβασμό προς την πολυμέρεια.

Άρθρο 16

α. Επί της αρχής

Για το ΠΑ.ΣΟ.Κ. η αναθεώρηση του άρθρου 16 πρέπει να βασισθεί σε δύο άξονες:

(α) Η Πολιτεία οφείλει να ενισχύσει περαιτέρω και κατά προτεραιότητα το Δημόσιο Πανεπιστήμιο και να εξασφαλίσει την αυτοδιοίκηση και την αυτοτέλειά του.

(β) Η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών Πανεπιστημίων πρέπει να οριοθετηθεί συστηματικά με βάση μία σειρά αυστηρών εγγυήσεων, αντίστοιχων προς τις εγγυήσεις των δημόσιων Α.Ε.Ι.. Επιπλέον πρέπει να προβλεφθεί ρητά στο Σύνταγμα ότι τα μη κρατικά Α.Ε.Ι. θα μπορούν να λάβουν αποκλειστικά τη μορφή των μη κερδοσκοπικών φορέων. Έτσι εξασφαλίζεται ο δημόσιος έλεγχος στο μη κρατικό εκπαιδευτικό χώρο.

β. Επί των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 16

Προτείνουμε την αναθεώρηση των παραγράφων αυτών έτσι ώστε, διατηρουμένων των εγγυήσεων που ισχύουν για το δημόσιο Πανεπιστήμιο, να παρέχεται η δυνατότητα σύστασης Α.Ε.Ι. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και από ιδιώτες που αποβλέπουν να αναπτύξουν κοινωφελή δράση, μετά από κρατική άδεια. Απαραίτητο είναι να προβλέπεται ότι τα ιδρύματα αυτά θα υπάγονται σε κρατική εποπτεία με σκοπό τη διασφάλιση παροχής ανώτατης εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου και την εγγύηση των αρχών της ακαδημαϊκής ελευθερίας, της ελευθερίας της διδασκαλίας και της πλήρους αυτοδιοίκησης. Αυστηρός στόχος της νέας ρύθμισης πρέπει να είναι η δημιουργία ενός εθνικού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης, με ενότητα και ομοιογένεια.

Νόμος θα ορίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας μη κρατικών Α.Ε.Ι., τη νομική μορφή τους, την εφαρμογή της αρχής της πλήρους αυτοδιοίκησης, τον τρόπο επιλογής και τα προσόντα του διδακτικού προσωπικού τους, τον τρόπο εισαγωγής σε αυτά και τις εγγυήσεις της επιστημονικής ελευθερίας. Το Σύνταγμα θα θέτει τις βασικές αρχές και προϋποθέσεις του εκτελεστικού αυτού νόμου προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της ταυτότητας προδιαγραφών, της διαφάνειας και της αξιοκρατίας.

γ. Επί της παραγράφου 7 του άρθρου 16

Προτείνουμε την κατάργηση της παραγράφου 7 για να λυθούν τα όποια νομικά προβλήματα τέθηκαν κατά την εισαγωγή του νόμου που ενέτασσε τα Τ.Ε.Ι. στην ανώτατη εκπαίδευση.

δ. Επί της παραγράφου 2 του άρθρου 16

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνει την αναθεώρηση της παραγράφου 2 του άρθρου 16 με την προσθήκη αναφοράς για την ανάπτυξη της «ανθρωπιστικής, κοινωνικής και δημοκρατικής συνείδησης» ως σκοπού της παιδείας.

Άρθρο 21 (Συνταγματική πρόβλεψη για τη διασφάλιση ενός ελάχιστου εγγυημένου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης)

Καθοριστικός ρόλος του σύγχρονου κοινωνικού κράτους είναι η διασφάλιση των βασικών παραμέτρων ποιότητας ζωής για τους πολίτες του. Η διασφάλιση ενός «ελάχιστου εγγυημένου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης» αποτελεί αίτημα των καιρών.

Προτείνουμε την εισαγωγή μίας γενικής ρήτρας στο άρθρο 21 και συγκεκριμένα μίας νέας διάταξης στο άρθρο 21, μετά την παράγραφο 3 αυτού, με αντικείμενο την κατοχύρωση της διασφάλισης από το Κράτος ενός «ελάχιστου εγγυημένου επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης», δηλαδή ενός ελάχιστου επιπέδου ποιότητας ζωής για τους πολίτες. Μία τέτοια ρήτρα, εντασσόμενη στο άρθρο 21, που αποτελεί τη βάση των διατάξεων περί κοινωνικής πρόνοιας, θα αποτελούσε τον πυρήνα των θεσμικών εγγυήσεων του κοινωνικού κράτους, θέτοντας μία σαφή κατεύθυνση στην άσκηση των κρατικών πολιτικών.

Άρθρο 32 (Αποσύνδεση της διαδικασίας εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από την απειλή διάλυσης της Βουλής)

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επαναφέρει τη θέση που υποστήριξε κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 για την ανάγκη αποσύνδεσης της εκλογής του Προέδρου της Δημοκρατίας από την απειλή διάλυσης της Βουλής. Υπογραμμίζει την ανάγκη να διαμορφώνονται ευρύτερες συναινέσεις γύρω από ένα θεσμό που συμβολίζει την ενότητα του έθνους και της κοινωνίας και την ανάγκη για τη συμμετοχή του πολίτη σε κρίσιμες αποφάσεις. Στη βάση αυτή προτείνουμε προς συζήτηση την άμεση εκλογή, την κοινοβουλευτική ή συνδυασμό τους με στόχο να αποκλείσουμε τη διάλυση της Βουλής σε περίπτωση αδυναμίας εκλογής Προέδρου της Δημοκρατίας.

Άρθρο 43 παρ. 2 (Κανονιστική αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α.)

Προκειμένου να αποφευχθούν τα προβλήματα που έχουν επανειλημμένα ανακύψει από τη νομολογία του ΣτΕ, προτείνουμε την τροποποίηση των αυστηρών προϋποθέσεων (ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό) υπό τις οποίες επιτρέπεται σήμερα από το Σύνταγμα (άρθρο 43.2.β) «εξουσιοδότηση και για την έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα όργανα της διοίκησης». Επειδή όμως ενδέχεται να υπάρξουν αντιρρήσεις ως προς τη σχετικοποίηση των ισχυουσών σήμερα εγγυήσεων θα μπορούσε αφενός να προβλεφθεί ανάλογη ειδική διαδικασία ελέγχου των εν λόγω πράξεων, αφετέρου να παρασχεθεί η δυνατότητα στον νομοθέτη να θέσει, μέσω του σχετικού εκτελεστικού νόμου, και ειδικότερους όρους ως προς την έκδοση τέτοιων κανονιστικών πράξεων.

Άρθρο 44 (Ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατίας - Δημοψήφισμα)

Η κρίση της πολιτικής, που πολύ συχνά συνδέεται με την κρίση των θεσμών της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας, καθιστά επίκαιρο και κρίσιμο το ζήτημα της εισαγωγής νέων και της ενίσχυσης και ενεργοποίησης υφιστάμενων, αλλά ανενεργών, θεσμών άμεσης δημοκρατίας.

Στο πλαίσιο της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας οι θεσμοί άμεσης δημοκρατίας μπορούν να λειτουργούν ενισχυτικά και υποστηρικτικά: το ίδιο το εκλογικό σώμα, η ίδια η κοινωνία των πολιτών πρέπει να έχει τη δυνατότητα να θέτει κρίσιμα ζητήματα προς συζήτηση και βεβαίως την αρμοδιότητα να λαμβάνει τις τελικές αποφά-

σεις, όταν αυτές έχουν ιδιαίτερη σημασία για την πορεία κρίσιμων εθνικών ή σοβαρών κοινωνικών θεμάτων.

Γι' αυτό είναι αναγκαίο να επέλθουν αλλαγές προκειμένου να ενεργοποιηθεί ένας θεμελιώδης δημοκρατικός θεσμός, το δημοψήφισμα, που έχει μείνει ανενεργός επί 32 και πλέον χρόνια.

Προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να προβλεφθεί η μείωση της αυξημένης πλειοψηφίας των 3/5 του όλου αριθμού των βουλευτών που απαιτείται προκειμένου να προκηρυχθεί δημοψήφισμα για σοβαρό κοινωνικό θέμα έτσι ώστε η σχετική απόφαση να λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, δηλαδή ίση με αυτήν που απαιτείται προκειμένου να προκηρυχθεί δημοψήφισμα για κρίσιμο εθνικό θέμα.

Προτείνουμε την προσθήκη εδαφίου, σύμφωνα με το οποίο η διεξαγωγή δημοψηφίσματος της δεύτερης αυτής κατηγορίας δηλαδή για σοβαρό κοινωνικό ζήτημα εκτός από τα δημοσιονομικά και τα ασφαλιστικά, μπορεί να προταθεί στη Βουλή όχι μόνον από έναν αριθμό βουλευτών αλλά και από έναν αριθμό πολιτών (π.χ. το 5% του εκλογικού σώματος).

Άρθρο 55 παρ. 1 (Ελάχιστο όριο ηλικίας για την εκλογή Βουλευτή)

Το ΠΑΣΟΚ εμπιστεύεται τη νέα γενιά, επιθυμεί την ενίσχυση της συμμετοχής της στα κοινά και θεωρεί κρίσιμη για το πολιτικό μας σύστημα την καλλιέργεια της δημοκρατικής της συνείδησης. Γι' αυτό κρίνει ότι δεν υπάρχει κανένα ισχυρό επιχείρημα για τη διατήρηση του ορίου ηλικίας στα 25 έτη για την εκλογή Βουλευτή. Προτείνει να ισχύσει για το δικαίωμα του εκλέγεσθαι το 21ο έτος.

Άρθρο 68 (Λογοδοσία των ανεξάρτητων αρχών προς τη Βουλή – Ακρόαση των Αρχηγών Επιτελείων και των Σωμάτων Ασφαλείας)

Το άρθρο 101Α που προστέθηκε με την αναθεώρηση του 2001 προβλέπει ρητά στην παράγραφο 3 την υπαγωγή των ανεξάρτητων αρχών στον έλεγχο της Βουλής που ασκείται κατά τον κανονισμό της μέσω της Μόνιμης Ειδικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας. Είναι όμως σκόπιμο να κατοχυρωθεί και ρητά η αρμοδιότητα εποπτείας και ελέγχου της Βουλής και επί των ανεξαρτήτων αρχών που δεν προβλέπονται από το ίδιο το Σύνταγμα, αλλά έχουν συσταθεί με νόμο. Είναι προφανές ότι και ως προς αυτές τις ανεξάρτητες αρχές μπορεί να προβλέπεται διαδικασία επιλογής και διορισμού των μελών ανάλογη με αυτήν που προβλέπεται για τις οριζόμενες στο Σύνταγμα ανεξάρτητες αρχές.

Επίσης, προτείνουμε να προστεθεί νέα παράγραφος στο άρθρο 68 του Συντάγματος και αναλυτικότερα στον νόμο και τον Κανονισμό της Βουλής η ακρόαση όσων πρόκειται να επιλεγούν από τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα για τις θέσεις των αρχηγών των τεσσάρων επιτελείων των Ενόπλων Δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας.

Άρθρο 73 (Λαϊκή νομοθετική πρωτοβουλία, Συμμετοχή Ο.Τ.Α.)

Στο πλαίσιο της ευρύτερης πρότασής μας για την ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατίας, κρίνεται σκόπιμη

η αναθεώρηση του άρθρου 73 και η προσθήκη παραγράφου με την οποία εισάγεται ο θεσμός της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας. Ένας αριθμός πολιτών (π.χ. το 3% του εκλογικού σώματος) μπορεί να υποβάλει στη Βουλή πρόταση νόμου και η Βουλή έχει υποχρέωση να συζητήσει την πρόταση αυτή. Όλα τα συναφή ζητήματα θα ρυθμιστούν λεπτομερώς με σχετικό εκτελεστικό νόμο και τον Κανονισμό της Βουλής που πρέπει να αναθεωρηθεί ανάλογα. Η νομοθετική αρμοδιότητα εξακολουθεί να ανήκει στη Βουλή που ψηφίζει και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας που εκδίδει και δημοσιεύει τους νόμους, όπως προβλέπει το άρθρο 26 παρ.1 που ανήκει στο σκληρό πυρήνα των μη υποκείμενων προς αναθεώρηση διατάξεων. Το ίδιο όμως το εκλογικό σώμα που αναδεικνύει τη Βουλή μπορεί και πρέπει κατά μείζονα λόγο να συμμετέχει στη νομοθετική διαδικασία ζητώντας τη συζήτηση μιας πρότασης νόμου.

Προκειμένου να εφαρμοσθούν ειδικές διαδικασίες διαβούλευσης του νομοθέτη με το χώρο της αυτοδιοίκησης θα πρέπει να προβλεφθεί ρητά σε ειδική παράγραφο ότι τα νομοσχέδια και οι προτάσεις νόμων που αφορούν θέματα τοπικής αυτοδιοίκησης συνοδεύονται από σχετική γνώμη των θεσμικών εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οποίοι θα έχουν επίσης δικαίωμα να ζητούν και προφορική ακρόαση, για την υποστήριξη των απόψεών τους στην οικεία κοινοβουλευτική επιτροπή, κατά τις ειδικότερες διατάξεις του Κανονισμού της Βουλής.

Άρθρο 79 (Η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού)

Σε όλα τα ανεπτυγμένα αντιπροσωπευτικά πολιτικά συστήματα, στην ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις Η.Π.Α. και σε πολλές χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη διαδικασία της συζήτησης και ψήφισης του προϋπολογισμού είναι μία από τις σοβαρότερες, ουσιαστικότερες και κρίσιμότερες πολιτικές διαδικασίες. Με την αναθεώρηση του 2001 το άρθρο 79 του Συντάγματος τροποποιήθηκε ώστε η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού να γίνεται με πολύ μεγαλύτερη χρονική άνεση και σε πολύ μεγαλύτερο βάθος. Τώρα όμως ήρθε η ώρα για ένα ακόμα πιο σημαντικό βήμα με την κατάργηση της διαδικασίας των κωδικών ως προς την ψήφιση του προϋπολογισμού. Η Βουλή πρέπει να έχει την αρμοδιότητα τροποποίησης των επί μέρους προβλέψεων του προϋπολογισμού. Αυτό θα οδηγήσει σε μία νέα μέθοδο κατάρτισης του ίδιου του σχεδίου του προϋπολογισμού, έτσι ώστε να υπάρχει ουσιαστική πολιτική και κοινωνική διαφάνεια, αλλά και ορθολογικότερη δημοσιονομική διαχείριση. Ανάλογα πρέπει βέβαια να αναθεωρηθεί και ο Κανονισμός της Βουλής.

Άρθρο 90 (Συμμετοχή της Βουλής στην επιλογή της ηγεσίας της δικαιοσύνης)

Κατά την αναθεώρηση του 2001, ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια ήταν αυτό της δικαιοσύνης, καθώς στη δέσμη των άρθρων 87 έως 100 έγιναν πολλές και κρίσιμες μεταβολές που αποδίδουν αποτελέσματα. Η πρόταση όμως του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για την ανάδειξη της ηγεσίας της δικαιοσύνης με προεπιλογή που θα πραγματοποιούσε ένα ευρύ, ενιαίο Ανώτατο Δικαστικό Συμβούλιο με τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργιών όλων των κλάδων και βαθμών, δικηγόρων και καθηγητών Νομικής, δηλαδή εκ-

προσώπων όλου του νομικού κόσμου, δεν έγινε δεκτή από τη Νέα Δημοκρατία.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. προτείνει σήμερα για την ανάδειξη των Προέδρων και Αντιπροέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων, του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και των Γενικών Επιτρόπων στα διοικητικά δικαστήρια και το Ελεγκτικό Συνέδριο, τη συμμετοχή της Βουλής στη διαδικασία επιλογής, χωρίς, ωστόσο, να θίγεται η τελική αρμοδιότητα του Υπουργικού Συμβουλίου.

Η ακρόαση των προτεινομένων από τη Βουλή και συγκεκριμένα η ακρόαση τουλάχιστον τριών προτεινομένων για κάθε θέση που πρόκειται να πληρωθεί από την επιτροπή θεσμών και διαφάνειας της Βουλής που συντάσσει σχετική έκθεση χωρίς κατάταξη, θα καταστήσει αφ' ενός μεν πιο ουσιαστική τη διερεύνηση και αξιολόγηση της προσωπικότητας και των αντιλήψεων των δικαστικών λειτουργιών που πρόκειται να καταλάβουν τις κορυφαίες θέσεις της δικαιοσύνης, αφ' ετέρου δε θα δημιουργήσει γενικότερα την αίσθηση (που είναι αναγκαία στο χώρο της δικαιοσύνης) ότι ο δικαστικός λειτουργός ενεργεί στο όνομα του Ελληνικού Λαού, εφόσον στο όνομα του Ελληνικού Λαού εκδίδει τις αποφάσεις του. Παρότι η διαδικασία αυτή μπορεί να θεσπιστεί και στο επίπεδο της κοινής νομοθεσίας και του Κανονισμού της Βουλής, η προσθήκη σχετικής παραγράφου στο άρθρο 90 είναι σκόπιμη για λόγους νομικής σαφήνειας.

Άρθρο 101 (Ορεινές περιοχές - αρχή της εγγύτητας- αρχές της διαφάνειας, της διαβούλευσης και της λογοδοσίας)

Προτείνεται να αναχθεί σε αυτοτελή διάταξη η ερμηνευτική δήλωση του άρθρου 101 με την προσθήκη και των απομονωμένων ορεινών περιοχών.

Στην παράγραφο 2 προτείνεται η κατοχύρωση της αρχής της εγγύτητας, ώστε να προσλάβει νέα ποιότητα και λειτουργία το διοικητικό σύστημα της χώρας. Σύμφωνα με αυτήν οι αρμοδιότητες της διοίκησης ασκούνται κατά προτίμηση από τα πλησιέστερα στους πολίτες όργανα.

Ρητή αναφορά προτείνεται να γίνει και στις αρχές της διαφάνειας, της διαβούλευσης και της λογοδοσίας, ώστε να διατρέχουν ως αρχές τη δομή και τη λειτουργία του διοικητικού συστήματος.

Άρθρο 102 (Αναβάθμιση Τοπικής Αυτοδιοίκησης)

α. Προτείνεται να αποτυπωθεί στο άρθρο 102 ο διττός ρόλος της αυτοδιοίκησης, ως συμμετοχικού θεσμού και έκφρασης της τοπικής αυτονομίας και ως αναπόσπαστου τμήματος του πολιτικού και του διοικητικού συστήματος της χώρας. Από έναν τέτοιο προσδιορισμό της φύσης και του ρόλου της τοπικής αυτοδιοίκησης απορρέουν ειδικότερα οι αρμοδιότητές της ως προς τη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων, που δεν εξαντλούνται στη διαχείριση των δημόσιων υποθέσεων τοπικού χαρακτήρα (όπως πρέπει να αποδοθούν πλέον ορολογικά οι «τοπικές υποθέσεις»), για τις οποίες διατηρείται, ευλόγως, το τεκμήριο αρμοδιότητας, αλλά και επεκτείνονται στο σύνολο των δημόσιων υποθέσεων που αναθέτει στους Ο.Τ.Α. ο νομοθέτης, με βασικό κριτήριο το ότι προσιδιάζουν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και στα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα (ιδίως στην αμεσότητα της σχέσης με τους πολίτες σε συνδυασμό με την ισχυρή δημοκρατική τους νομιμοποίηση).

Προτείνεται η προσθήκη ερμηνευτικής δήλωσης σύμφωνα με την οποία στις δημόσιες υποθέσεις που μπορούν να αποτελούν αρμοδιότητα των Ο.Τ.Α. μπορούν να περιλαμβάνονται και οι ρυθμιστικές αρμοδιότητες για το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό, καθώς και για κάθε άλλη δημόσια πολιτική τοπικής και περιφερειακής κλίμακας.

β. Προτείνεται να αποτυπωθεί με σαφήνεια και πληρότητα στο Σύνταγμα μια νέα οργανωτική δομή, με καθιέρωση της περιφερειακής αυτοδιοίκησης ως δεύτερου βαθμού, με ρητή αναφορά όμως στο ότι συμπεριλαμβάνει και τις υφιστάμενες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις.

γ. Προτείνεται επίσης να ορισθεί ότι η οικονομική αυτοτέλεια και οι πόροι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης για την εκπλήρωση της αποστολής τους και την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων τους διασφαλίζονται με τη λήψη των αναγκαίων νομοθετικών, κανονιστικών και δημοσιονομικών μέτρων και ότι δεν νοείται οποιαδήποτε ανάθεση ή μεταφορά αρμοδιοτήτων προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης χωρίς ταυτόχρονη διασφάλιση στον ίδιο νόμο ή στην ίδια κανονιστική πράξη που την προβλέπουν, των αναγκαίων πόρων. Καθοριστικής σημασίας για το μέλλον των Ο.Τ.Α. είναι η φορολογική αποκέντρωση, με στόχο την πραγματική διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.. Προτείνεται νέα ρύθμιση που θα προβλέπει ρητά ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να καθορίζουν και να εισπράττουν τοπικά έσοδα από φόρους και τέλη (πλην των ανταποδοτικών), κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στην παρ. 4 του άρθρου 78 του Συντάγματος.

Η ανάθεση της σχετικής αρμοδιότητας είναι ορθότερο να γίνει με νόμο πλαίσιο, ο οποίος θα οριοθετεί τη διακριτική ευχέρεια των Ο.Τ.Α. ως προς την άσκηση φορολογικής πολιτικής. Συγκεκριμένα ο νόμος αυτός θα χαράσσει τις γενικές αρχές και κατευθύνσεις μιας τέτοιας φορολογικής πολιτικής, με ιδιαίτερη έμφαση στα κριτήρια της χωρικής και κοινωνικής συνοχής (όπως έχουν διαπλασθεί στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πραγματικότητας), τα οποία αποτελούν τη βάση για την οργάνωση ενός πλέγματος εξισορροπητικών μηχανισμών που θα αποβλέπουν, για το σύνολο των πόρων που διατίθενται στους Ο.Τ.Α., στην άμβλυνση των πάσης φύσεως ανισοτήτων.

Προοίμιο

Προτείνουμε, αμέσως μετά την επίκληση «Εις το όνομα της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαίρετου Τριάδος» να προστεθεί προοίμιο, στο οποίο θα γίνεται αναφορά στις αξίες, την ταυτότητα, τον πολιτισμό και τη θέση μας στην Ευρώπη και τον κόσμο.

ΟΙ ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

Γεώργιος Α. Παπανδρέου
Κώστας Σημίτης
Απόστολος Κακλαμάνης
Φίλιππος Πετσάλνικος
Χαράλαμπος Καστανίδης
Δημήτριος Ρέππας
Θεόδωρος Πάγκαλος
Γεώργιος Ανωμερίτης
Αλέξανδρος Ακριβάκης

Σωκράτης Κοσμίδης
Σταύρος Μπένος
Απόστολος-Αθανάσιος Τσοχατζόπουλος
Δημήτριος Ανδρουλάκης
Δημήτριος Γεωργακόπουλος
Δημήτριος Κουσελάς
Νικόλαος Χριστοδουλάκης
Αθανάσιος Τσούρας
Λάζαρος Λωτίδης
Ανδρέας Μακρυπίδης
Παρασκευή Χριστοφιλοπούλου
Μάρκος Μπόλαρης
Γεώργιος Ντόλιος
Αικατερίνη Περλεπέ-Σηφουνάκη
Μιχαήλ Χρυσοχοϊδης
Θεοδώρα Τζάκρη
Κωνσταντίνος Βρεττός
Ιωάννης Κουτσούκος
Φώτιος Χατζημιχάλης
Νικόλαος Σαλαγιάννης
Εμμανουήλ Σκουλάκης
Εμμανουήλ Φραγκιαδουλάκης
Μαρία Δαμανάκη
Συλβάνα Ράππη
Αναστάσιος Σιδηρόπουλος
Εμμανουήλ Όθωνας
Στυλιανός Ματζαπετάκης
Ιωάννης Διαμαντίδης
Χρήστος Χάιδος
Κωνσταντίνος Γείτονας
Απόστολος Φωτιάδης
Βασίλειος Κεγκερογλου
Απόστολος Κατσιφάρας
Γρηγόριος Νιώτης
Δημήτριος Λιντζέρης
Βασίλειος Τόγιας
Πέτρος Ευθυμίου
Βάσω Παπανδρέου
Χρήστος Παπουτσή
Παναγιώτης Σγουρίδης
Χρυσάνθη Μανωλιά
Ιωάννης Παρασκευάς
Ελεωνόρα Κατσέλη
Αθανασία Μερεντίτη
Δημήτριος Βαρβαρίγος
Εμμανουήλ Στρατάκης
Χρήστος Αηδόνης
Κωνσταντίνος Σπηλιόπουλος
Ευάγγελος Αργύρης
Μαρία-Ελένη Αποστολάκη
Ιωάννης Βλατής
Κωνσταντίνος Σκανδαλίδης
Κωνσταντίνος Καϊσερλής
Βασίλειος Οικονόμου
Μιχαήλ Παντούλας
Ευαγγελία Σχοιναράκη - Ηλιάκη
Χρυσή Αράπογλου
Θεοχάρης Τσιόκας
Θεόδωρος Κολιοπάνος
Κωνσταντίνος Ρόβλιας
Παναγιώτης Ρήγας
Ροδούλα Ζήση
Αριστείδης Μουσιώνης
Μιχαήλ Καρχιμάκης

Λεωνίδας Γρηγοράκος
Ιωάννης Μαγκριώτης
Μιλτιάδης Παπαϊωάννου
Άγγελος Μανωλάκης
Πέτρος Κατσιλιέρης
Βασίλειος Έξαρχος
Παναγιώτης Αντωνακόπουλος
Αντωνία Αντωνίου
Μιλτιάδης Βέρρας
Αγγελική Γκερέκου
Ιωάννης Δημαράς
Ιωάννης Δριβελέγκας
Ελένη Κούρκουλα
Άννα Διαμαντοπούλου
Ιωάννης Μανιάτης
Κίμων Κουλούρης
Αθανάσιος Παπαγεωργίου
Αλέξανδρος Παπαδόπουλος
Αθανάσιος Μωραΐτης
Γεώργιος Λιάνης
Ιωάννης Παπαντωνίου
Δημήτριος Πιπεργιάς
Χρήστος Πρωτόπαπας
Ηλίας Παπαηλίας
Σάββας Εμινίδης
Στέφανος Τζουμάκας
Γεώργιος Φλωρίδης
Ανδρέας Φούρας
Αναστάσιος Χωρέμης
Ελπίδα Τσουρή
Τηλέμαχος Χυτήρης
Εκτωρ Νασιώκας
Αθανάσιος Αλευράς
Χρίστος Βερελής
Ανδρέας Λοβέρδος
Βασίλειος Γερανίδης
Ευάγγελος Βενιζέλος
Ιωάννης Τσακλίδης
Ευάγγελος Παπαχρήστος
Λάμπρος Παπαδήμας
Γεώργιος Παπαγεωργίου